

ایرانی‌ها بازار عربستان را درو کردند

امروز آخرین گروه از حجاج ایرانی برگشتند؛ زائرانی که خیلی‌هایشان، جیب‌ها را در عربستان تکانده‌اند و به گواه سعودی‌ها، هزینه یکساله هر مغازه‌دار سعودی را با ولخرجی‌های شان در طول حج، پرداخته‌اند.

بسیاری از حجاج شهرستانی 2 هفته پس از بازگشت هنوز به دنبال تحویل بارهایشان هستند ایرانی‌ها بازار عربستان را درو کردند

امروز آخرین گروه از حجاج ایرانی برگشتند؛ زائرانی که خیلی‌هایشان، جیب‌ها را در عربستان تکانده‌اند و به گواه سعودی‌ها، هزینه یکساله هر مغازه‌دار سعودی را با ولخرجی‌های شان در طول حج، پرداخته‌اند.

تمتع امسال هم به پایان رسید، بی آن که هشدارهای گسترده رسانه‌ای زائران را قانع کند از بنجل‌های چینی عربستان چشم‌پوشند تا سازمان حج و زیارت ناچار نشود همچون سال‌های گذشته برای حمل بارهای زائران، هواپیماهای اضافه کرایه کند! تقریباً هر سال پس از پایان موسم حج، رئیس سازمان حج برای توصیف کیفیت کار این سازمان نشست خبری برگزار می‌کند تا به انواع پرسش‌های خبرنگاران درباره چگونگی برگزاری مراسم توضیح بدهد، اما #171جام‌جم» امسال تصمیم گرفت پیش از این نشست خبری با حضور در فرودگاه، کیفیت امسال حج را از زبان زائران ورودی به کشور بسنجد.

مهرآباد، 8 صبح، انتظار

پروازی که ما برای دیدار با زائرانش رفته‌ایم، قرار است ساعت 8/05 بر زمین بنشیند، اما صفحه‌های نمایشگر سالن نشان می‌دهند که یک ساعت و نیم تاخیر دارد.

تاخیر پروازهای حجاج آنقدر در طول سال‌ها تکرار شده که هیچکس از یک ساعت و نیم دیررسیدن هواپیما تعجب نمی‌کند و آنها که برای خوشامدگویی زائرشان آمده‌اند سر صبر روی صندلی‌های فرودگاه چشم انتظار نشسته‌اند. هنوز تعدادی از زائران پرواز ساعت 6 صبح در سالن فرودگاه هستند. مریم نظریگی یکی از آنهاست.

او و همسرش در مجموع 4 چمدان و یک ساک دستی کوچک با خود آورده‌اند. آنها اضافه بار ندارند. اما همراه آوردن ساک دستی قرمز رنگ کوچک، برایشان 80 هزار تومان خرج برداشته است.

نظریگی می‌گوید: بیش از سفر، به هر زائر 2 چمدان و یک ساک کوچ داده شد. چمدان‌ها و ساک‌ها که پر شدند، مدیر کاروان به ما گفت ساک باید برچسبی داشته باشد که قیمتش 80 هزار تومان است و ما برای همراه آوردن ساک، 80 هزار تومان پرداختیم!

پرواز زائران مورد نظر ما ساعت 9/35 بر زمین می‌نشیند و همه آنها که به دیدار آمده‌اند چشم‌به‌راه زائرانشان می‌مانند تا ساعت 11 که بالاخره زائران تک‌تک از ورودی‌های بازرسی می‌گذرند. این پرواز حدود 400 مسافر دارد و زائران می‌گویند تحویل بارشان، دلیل یک ساعت و نیم توقف‌شان در سالن مخصوص تحویل بار است.

حوالی ساعت 11، زنان و مردانی که میله‌های فلزی، آنها را در سالن انتظار از هم جدا کرده است روی پنجه پا بلند می‌شوند. بچه‌ها بالا و پایین می‌پرند. غوغای جمعیت بیشتر شده است.

دست‌هایی از میان جمعیت با دوربین‌های روشن بالا آمده‌اند و می‌شود روی صفحه نمایشگر دوربین‌ها زائران را دید، با ساک‌های پر، ماسک، چهره‌های آفتاب سوخته و سرفه‌هایی که نشان می‌دهد قرار است تا یکی دو هفته پس از رسیدن در بستر بیماری باشند. فقط اعراب سعودی، در برپا کردن بازارهای مکاره تخصص ندارند. فرودگاه هم بازار مکاره‌ای است که اگر کسی اهل ولخرجی باشد، در کمتر از چند دقیقه می‌تواند تا سقف 50-60 هزار تومان خرج کند.

این که هر کالایی در فرودگاه با قیمتی چند برابر قیمت واقعی فروخته شود، ظاهراً به یک عرف تبدیل شده است و کسی از آن تعجب نمی‌کند.

مهرآباد برای آنها که جیب‌های پر دارند پر از سوژه‌های خرید است. حلقه‌هایی با گل‌های پلاستیکی که هر کدام در فرودگاه 15 هزار تومان می‌ارزند و بیرون از فرودگاه 4 هزار تومان، دسته گل‌هایی طبیعی 20 هزار تومانی که مشابه‌شان در گل‌فروشی‌های بیرون کمتر از

نصف قیمت فروخته می‌شوند و پارچه‌نوشته‌هایی که 10 دقیقه‌ای حاضر می‌شوند و بسته به اندازه شان از 6 هزار و پانصد تا 16 هزار تومان قیمت دارند و با نگاه کردن به آنها، می‌شود حدس زد دیوارهایی که در سطح شهر با آنها پوشیده می‌شوند می‌توانند تا ماه‌ها، گرسنگانی را سیر کنند. اما آن قدیمی‌ها که هنوز به سنت‌ها معتقدند، اهل ولخرجی نیستند و هنوز به راه و رسم کهنشان پایبندند مثل زن خنده‌رو و خجالتی روستای ولی که با لباس‌های محلی آمده است و سبزه سبز کرده برای زائرش؛ رسمی که اصفهانی‌ها و بجنوردی‌های داخل فرودگاه هم آن را به جا آورده‌اند و حالا در سالن انتظار با سبزه و نقل و گلاب به استقبال زائرانشان می‌روند.

خریده‌های ترسناک!

فرحناز ملکی، پرستاری است که همراه با گروه پزشکی کاروان به حج مشرف شده است. او از خریده‌های 10 ریالی زائران ایرانی در فروشگاه‌های تاپ‌تن و توپ‌تن تعریف می‌کند. «مردم فکر می‌کنند 10 ریال عربستان ارزشی ندارد و مساله‌ای نیست اگر کالاها 10 ریالی بخرند، در حالی که 10 ریال عربستان معادل 4000 تومان ایران است و این کالاها 4000 تومان نمی‌ارزند.» چمدان‌های پر و بزرگی که گاهی، در بیرون آمدن از فرودگاه، از روی چرخ‌ها زمین می‌افتند و ولو می‌شوند و راه بقیه زائران و همراهانشان را سد می‌کنند، می‌گویند زائران ایرانی، بازارهای عربستان را درو کرده‌اند!

ملکی می‌گوید: «3 ماه پیش از حج هم در عربستان بودم و وقتی برای تمتع برگشتم قیمت‌ها تا حدود 70 درصد رشد کرده بود! اما ایرانی‌ها همچنان خرید می‌کردند.»

مغازه‌های عربی، جنس‌های چینی تلنبار شده در قفسه‌هایشان، فروشنده‌های پاکستانی و افغانی با صاحب کارهای عرب! همه اینها را که جمع کنید می‌شود زائرانی که بعضی‌های شان تا 100 کیلو اضافه بار دارند و حتی به سختی می‌توانند چمدان‌های بادکرده‌شان را از ورودی‌های فرودگاه رد کنند. ملکی تعریف می‌کند که وسوسه خرید باعث می‌شد برخی ایرانی‌ها، تقریباً 60 درصد از وقتشان را صرف خرید کنند و 40 درصد را به عبادت اختصاص دهند.

نوشدارو بود اما بعد از مرگ سهراب...

پیش از آغاز تمتع، علی لیلی، رئیس سازمان حج و زیارت اعلام کرده بود که قرار است بازارچه‌هایی در فرودگاه راه‌اندازی شوند تا حجاج به هوای آنها بازارگردی در عربستان را متوقف کنند و پس از رسیدن به کشور به آنها مراجعه کنند و سوغات شان را از آنها بخرند.

هرچند این طرح در قالب راه‌اندازی فروشگاه‌هایی در محوطه خارجی مهرآباد تا حدودی اجرا شده است، اما زائران از آن استقبال نمی‌کنند و تقریباً در تمام مدتی که ما در فرودگاه حضور داشتیم، هیچ زائری به این فروشگاه‌ها نرفت! محترم ابوالفتحی، یکی از بروشورهای تبلیغاتی شرکت فروشگاه‌های آزاد شاهد را نشان می‌دهد و دلیل بی‌علاقگی‌اش به خرید را چنین توضیح می‌دهد: «این برگه‌ها را حالا که حجاج خریدشان را در عربستان کرده‌اند به مردم می‌دهند، اما دیگر دیر شده است باید آنها را پیش از سفر به ما می‌دادند!» دکتر جواد محمدزاده، عضو هیات پزشکی مرکز پزشکی حج و زیارت هم با تایید دیر بودن پخش بروشورهای تبلیغاتی می‌گوید: «در سال‌های گذشته هم این طرح اجرا شد اما کالاها کیفیتی نه چندان مناسب و تنوعی کم داشتند و به همین دلیل حجاج اعتمادشان را از دست داده‌اند.»

چمدان زائر 2 هفته پس از خودش رسید

در میان جمعیت مردی هست که از همدان تا تهران آمده است تا پس از دو هفته چمدان‌های همسرش را تحویل بگیرد. او می‌گوید: همسر من اضافه بار نداشت اما به زائران کاروانشان گفتند باید چمدان‌ها را بعداً تحویل بگیرند.

او و همسرش در 2 هفته گذشته بارها با بخش تحویل بار مهرآباد تماس گرفته‌اند، اما کسی پاسخگویی آنها نبوده است و حالا با گذشت 14 روز او از همدان به تهران آمده است تا خودش چمدان‌های همسرش را پس بگیرد اما هنوز هم مسافرانی در شهرستان‌ها منتظر چمدان‌های شان هستند و از پس گرفتن‌شان به این زودی‌ها ناامید شده‌اند.

النظافت من الایمان؟

گرچه ایرانی‌ها بازارهای سعودی را خالی کرده‌اند، اما اعراب چندان خانه را برای ورود بیش از 3 میلیون مهمان از سراسر دنیا حاضر نکرده بودند. علیرضا جلالیان و همسرش از جمله حجاجی هستند که اعتقاد دارند سعودی‌ها دستکم در ایام تمتع به بهداشت اهمیت زیادی داده‌اند. کاروان آنها در هتلی درجه یک مستقر بوده، اما در این هتل خبری از پاکیزگی نبوده است. «به هیچ وجه اتاق‌ها را

تميز نمي‌کردند و خودمان بايد اتاق‌ها را مرتب مي‌کرديم در حالي كه در هتل‌هاي درجه يك، اتاق‌ها بايد نظافت شوند. «

معصومه سلامت هم زائري است كه از آلودگي منا و عرفات به شدت گله دارد. او از شيرابه‌هاي زباله روي زمين مي‌گويد، از زباله‌هاي جامانده در مسير زائران و بوي تعفني كه حتي ماسك زدن هم آن را كم نمي‌كرده است. سلامت به نكته جالب ديگري هم اشاره مي‌كند « آنها امسال كار اتوبوس‌هاي مخصوص رفت و آمد زائران را متوقف كردند تا مردم مجبور شوند با صرف هزينه بيشتري از تاكسي استفاده كنند!»

مريم يوشي‌زاده / گروه جامعه